

Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

36 045

Situatie in Oekraïne

Nr. 452

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 februari 2024

Op 15 februari 2024 vond in Brussel een bijeenkomst plaats van de NAVO-Ministers van Defensie (DMM), met deelname van de Zweedse Minister van Defensie. Voorafgaand aan de DMM vond op 14 februari een digitale bijeenkomst van de *Ukraine Defence Contact Group* (UDCG) plaats. De bijeenkomsten vonden plaats aan de vooravond van 24 februari, de dag van de grootschalige invasie van Rusland in Oekraïne twee jaar geleden. De deelnemende landen toonden zich eensgezind in voortdurende steun aan Oekraïne. In deze brief informeer ik uw Kamer over de uitkomst van beide bijeenkomsten.

Afschrikking en verdediging

In de werksessie over afschrikking en verdediging, bespraken de bondgenoten en Zweden met de *Supreme Allied Commander Europe* (SACEUR) de volgende stappen in het operationeel maken van de nieuwe militaire plannen, zoals aangenomen tijdens de NAVO-top in Vilnius in 2023. De SG NAVO zei dat meer bondgenoten dan ooit voldoen aan de 2%-norm voor uitgaven aan defensie. Hij verwacht dat minimaal 18 van de 31 bondgenoten in 2024 aan deze norm voldoen. De SG blikte vooruit naar mogelijke besluiten tijdens de Washington-Top en deed een oproep aan alle bondgenoten om concrete stappen te zetten in de opschaling van de defensie-industrie. Ook zei hij dat de NAVO een rol blijft spelen bij het verder structureren en vormgeven van de militaire steun aan Oekraïne, zowel op de korte als de lange termijn.

Om de nieuwe militaire plannen uitvoerbaar te maken en houden moeten alle bondgenoten werken aan het versterken van de eigen militaire capaciteiten en voorraden. SACEUR gaf de laatste stand van zaken over de voortgang van de vulling van het *NATO New Force Model* (NFM), op basis van biedingen met capaciteiten door bondgenoten. De SG, SACEUR en de *Chair of the Military Committee* (CMC) onderstreepten dat de nieuwe militaire plannen van de NAVO momenteel uitvoerbaar zijn met de huidige staat van gereedheid, maar dat dit gepaard gaat met grote risico's

en dus een hoge prijs. Het is een politieke keuze van bondgenoten om te bepalen hoeveel risico aanvaardbaar is. Hoe beter capaciteiten en gereedheid op orde zijn, hoe meer de risico's gemitigeerd kunnen worden. Nederland onderstreepte de noodzaak van het reduceren van deze risico's door middel van aanvullende militaire eenheden en -ondersteuning, wapensystemen, een hogere gereedheid van krijgsmachten en adequate *command & control*-structuren nodig. Om de weerbaarheid van de landen te verhogen, benadrukte de CMC ook het belang van een *whole-of-society* aanpak.

Een belangrijke rol in de ontwikkeling en versterking van de militaire capaciteiten van het bondgenootschap is weggelegd voor het NAVO-defensieplanningsproces (NDPP). De *minimum capability requirements* (MCR) voor de huidige cyclus worden naar verwachting vastgesteld op de volgende DMM in juni 2024.¹ De gerubriceerde MCR vormen de basis voor bijgewerkte capaciteitsdoelstellingen per bondgenoot. Deze nieuwe doelstellingen worden medio 2025 initieel gepresenteerd en tijdens de DMM in oktober 2025 formeel vastgesteld. Tijdens de DMM in oktober 2024 verschijnt de eerstvolgende *Defence Planning Capability Review* (DPCR 2024) over de doelstellingen uit de vorige NDPP-cyclus (2019–2023). Na afloop van deze DMM in oktober 2024 deelt de NAVO een openbare versie van het Nederlandse rapport die het kabinet aan uw Kamer aan zal bieden. Tijdens de eigen interventie bepleitte Nederland dat, naast de ontwikkelingen in het NDPP, bondgenoten moeten blijven zoeken naar manieren om gereedstelling en capaciteitsontwikkeling te versnellen.

Verschillende bondgenoten bepleitten investeringen in *Integrated Air and Missile Defence* (IAMD). Uitvoering van het *IAMD Rotational Model* is urgent en concrete stappen op het gebied van IAMD tijdens de NAVO-top in Washington in de zomer van 2024 zijn van groot belang. De SG benadrukte het belang van de *Defence Investment Pledge* (DIP) en onderstreepte dat de 2% van het bbp een *minimum* is. Hij herhaalde de oproep aan landen die hier nog niet aan voldoen om een concreet en realistisch pad uit te werken om aan de 2% te gaan voldoen, voorafgaand aan de Washington-top later dit jaar.

Het opschalen en versterken van de defensie industrie en het versnellen van defensie productie is een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van de versterking van de afschrikking en verdediging. De SG riep nadrukkelijk op concrete stappen te zetten en daarbij zoveel mogelijk samen te werken, ook met andere niet-NAVO partners. In lijn met het non-paper dat Nederland afgelopen najaar met 19 andere landen heeft medeondertekend heb ik daarbij benadrukt dat de NAVO en de EU, en in het bijzonder het *NATO Support and Procurement Agency* (NSPA) en het Europees Defensie-Agentschap (EDA) nauw moeten samenwerken en niet-EU partners daarbij moeten kunnen betrekken. Ook benadrukte Nederland het belang van een spoedige implementatie van het *Defence Production Action Plan* (DPAP) en het betrekken van de industrie hierbij via de *Defence Industrial Production Board*.

Tot slot spraken bondgenoten vrijwel unaniem hun steun uit voor snelle toetreding van Zweden tot de NAVO.

¹ De MCR zijn de tweede stap uit de huidige vierjarige NDPP-cyclus die startte met het aannemen van de *Political Guidance 2023* tijdens de DMM op 15 en 16 februari 2023.

NATO Ukraine Council (NUC)

Tijdens de NUC spraken de bondgenoten, Zweden en de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie over militaire steun aan Oekraïne. De Oekraïense Minister van Defensie was digitaal aanwezig en leidde het gesprek in met een toelichting op de situatie aan het front. Hij blikte terug op de tien jaar die zijn verstreken sinds de Russische annexatie van de Krim en op de ontwikkelingen van de laatste twee jaar sinds de grootschalige Russische inval in Oekraïne. De SG NAVO en meerdere bondgenoten, waaronder Nederland, spraken hun waardering uit voor een standvastig en heldhaftig Oekraïne en benadrukten dat de toekomst van Oekraïne de toekomst en veiligheid van het gehele Europese continent zal bepalen.

Net als andere landen deelde Nederland tijdens de NUC de meest recente materiële en financiële bijdragen voor de steun aan Oekraïne. Nederland lichtte de levering van 24 F-16s aan Oekraïne toe en meldde dat de overige F-16s ingezet zullen worden in het European F-16 Training Centre in Roemenië. Nederland kondigde ook steunpakketten, met onder andere Leopard tanks en drones, en maritieme trainingen in samenwerking met andere bondgenoten aan. Tot slot maakte Nederland melding van een aantal financiële bijdragen: een aanvullende € 25 miljoen voor het *International Fund for Ukraine*, € 10 miljoen voor de IT-coalitie en € 87 miljoen voor het Duitse artillerie munitie initiatief. Nederland deed daarnaast de oproep voor transparantie over de bijdragen van de individuele bondgenoten voor steun aan Oekraïne.

Tot slot heb ik het belang van de bilaterale veiligheidsarrangementen voor Oekraïne benadrukt en daarbij de voortgang van de gesprekken tussen Oekraïne en Nederland geschetst. Deze arrangementen verdiepen het partnerschap tussen Oekraïne en Nederland en daarmee ook het partnerschap tussen Oekraïne en de NAVO. De gesprekken lopen voorspoedig en zullen naar verwachting binnenkort afgerond worden. Tijdens de DMM deelden ook andere bondgenoten de stand van zaken van gesprekken omtrent hun eigen bilaterale veiligheidsarrangementen met Oekraïne.

Ukraine Defence Contact Group (UDCG)

Voorafgaand aan de UDCG vond op 14 februari 2024 de 19^e UDCG plaats. Oekraïne gaf een update van de situatie op het slagveld en de deelnemende landen kondigden nieuwe militaire steun aan. Bondgenoten en partners blijven verenigd in hun inspanningen om Oekraïne te steunen in de strijd tegen Russische agressie.

Nederland gaf namens de luchtmacht coalitie, waaraan Nederland samen met Denemarken en de VS leiding geeft, een update van de voortgang van het werk van deze coalitie. In deze coalitie wordt naast de levering van F-16s gewerkt aan een breed ondersteuningspakket met reserveonderdelen en munitie om de vliegtuigen inzetbaar te houden. De overstap van ouder materieel naar moderne systemen is een zeer complex proces, waar landen in vreedstijd meerdere jaren voor nodig hebben. Naast andere training, zowel voor vliegers als monteurs, vergen deze systemen een andere onderhoudsaanpak en is andere infrastructuur benodigd dan voor de Sovjet-toestellen waar Oekraïne nu mee is uitgerust. Binnen de luchtmacht coalitie werken partners er hard aan dat Oekraïne zo snel mogelijk aan deze randvoorwaarden kan voldoen. Tot slot heeft Nederland andere landen opgeroepen om ook deel te nemen aan deze coalitie.

Daarnaast heeft Nederland *Letters of Intent* (LoI) getekend om deel te nemen aan de door Duitsland geleide *Integrated Air and Missile Defence* (IAMD) coalitie en aan de door Letland geïnitieerde *Drone*-coalitie. Drones spelen in toenemende mate een belangrijke rol op het slagveld en door deelname aan deze coalitie kan Nederland Oekraïne op dit gebied ondersteunen en leren van de innovaties die op dit gebied ontstaan. Deze beide coalities sluiten aan bij eerdere leveringen en beoogde leveringen in de nabije toekomst. Nederland neemt daarnaast deel aan de coalities maritiem en IT. Deze laatste coalities richten zich op de ontwikkeling en modernisering van de Oekraïense maritieme strijdkrachten en tevens het moderniseren van de IT voorzieningen van de Oekraïense strijdkrachten. Nederland neemt als waarnemer deel aan de pantser-, ontmijnings- en artillerie-coalities. De coalities beogen de verdere opbouw en modernisering van de strijdkrachten van Oekraïne. Dit stelt Oekraïne in staat het huidige gevecht voort te zetten en in de toekomst geloofwaardige afschrikking te bieden tegen Russische agressie. Tevens wordt met deze modernisering de interoperabiliteit met NAVO strijdkrachten verbeterd. De steun aan Oekraïne wordt gefinancierd uit de daarvoor gereserveerde middelen.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren